

Lovskola i kommunala skolor i alla årskurser för elever med låg måluppfyllelse

En utredning om förutsättningarna för lovskola i alla årskurser i
Täbys kommunala grundskolor

Utredning
2025-03-12
Dnr BGN 2025/39-61

Innehåll

1. Inledning	3
2. Stöd till elever med låg måluppfyllelse	3
2.1 Stödinsatser	3
2.2 Extra studietid	3
2.3 Lovskola som komplement	4
3. Lovskola	4
3.1 Obligatorisk lovskola	4
3.2 Frivilligt anordnad avräkningsbar lovskola	5
3.3 Annan frivilligt anordnad lovskola	5
3.4 Statsbidrag för lovskola	5
2.5 Lovskola i Täbys kommunala grundskolor	6
Nuvarande organisation av lovskola i Täbys kommunala grundskolor	6
Erfarenheter av lovskola i Täbys kommunala grundskolor	6
Exempel på frivilligt anordnad lovskola i årskurs 1-3	7
4. Tidigare studier och uppföljningar	7
4.1 Undervisningstid	8
4.1 Tidigare studier och uppföljningar av lovskola	8
Lovskolans måluppfyllelse	8
Lovskola passar inte alla elever med låg måluppfyllelse	8
Fördelar med att förlägga lovskolan till skolenheten eleverna tillhör	8
Gynnsamt att förlägga lovskola till läsårsloven	9
Vilka ämnen som erbjuds på lovskolan och till vilka elever	9
Utmaningar med att bemanna lovskolan	9
Elevers motivation till att delta i lovskolan	10
Generella framgångsfaktorer för lovskola	10
Lovskola är resurskrävande	10
5. Ekonomisk aspekt	11
6. Sammanfattning	11
Pedagogiska aspekter	12
Organisatoriska aspekter	12
Ekonomiska aspekter	12
7. Källförteckning	13

1. Inledning

I *Politisk inriktning för Täby kommun under mandatperioden 2023–2026* gavs nedanstående uppdrag:

Utreda lovskola på kommunala skolor i alla årskurser för elever med låg måluppfyllelse.

I föreliggande rapport avses med uttrycket "elever med låg måluppfyllelse" elever som kan befaras att de inte kommer att nå betygskriterier motsvarande E eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska nås i något av ämnena matematik, engelska, svenska och svenska som andraspråk och/eller flera andra ämnen. Vidare avses med begreppet "skolor" grundskolor, vilka i rapporten även benämns som skolenheter. Utredningen redogör för lagar och förordningar som reglerar lovskola, olika former av kompensatoriskt stöd, nuvarande organisation av lovskola i Täby kommun, nationella studier och uppföljningar av lovskola samt vilka ekonomiska förutsättningarna som behövs för en generell lösning med lovskola i alla årskurser för elever med låg måluppfyllelse.

2. Stöd till elever med låg måluppfyllelse

Skolan har ett kompensatoriskt uppdrag, vilket innebär att skolan ska ta hänsyn till barns och elevers olika behov. Utgångspunkten är att sträva efter att skolan ska uppväga skillnader mellan barns och elevers förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen (1 kapitlet 4 § skollagen). Alla elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål (3 kapitlet 2 § skollagen).

2.1 Stödinsatser

Enligt 3 kapitlet 5 § skollagen gäller att om det kan befaras att en elev inte kommer att nå de betygskriterier motsvarande E eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska nås ska eleven ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Om det trots extra anpassningar befaras att eleven inte kommer att nå betygskriterier motsvarande E eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska nås ska detta utredas och eleven ska vid behov ges stöd i form av särskilt stöd, vilket regleras i åtgärdsprogram (3 kapitlet 6-12 § skollagen).

2.2 Extra studietid

Extra studietid ska erbjudas samtliga elever i årskurs 4-9, och är frivilligt, enligt 1 kapitlet 3 § och 10 kapitlet 5 a § skollagen. Den extra studietiden utgör ett komplement till ordinarie undervisning. Enligt Skolverket ska eleverna under den extra studietiden få hjälp med läxor och annat skolarbete och på det sättet ges möjlighet att ta igen,

befästa eller fördjupa sina ämneskunskaper. Studietiden kan också ge eleverna möjlighet att utveckla och använda olika inlärningsstrategier samt planera och genomföra och utvecklas i sitt lärande. Den extra studietiden är inte en stödåtgärd och den kan inte heller ersätta de stödåtgärder som en elev har rätt till, som exempelvis extra anpassningar och särskilt stöd. Huvudmän och skolor är skyldiga att särskilt motivera de elever som är i störst behov av extra studietid. Studietiden ska vara minst två timmar i veckan och ska erbjudas under eller i direkt anslutning till skoldagen vid den skolenhet som eleverna tillhör.

2.3 Lovskola som komplement

Lovskola ersätter inte det stöd som eleven har rätt till inom den ordinarie undervisningstiden. Vidare kan inte lovskola ersätta den extra studietid som elever i årskurs 4-9 har rätt till. Däremot kan lovskola fungera som ett komplement till redan befintligt stöd för elever med låg måluppfyllelse.

3. Lovskola

Enligt Skolverket är lovskola undervisning som anordnas i skolan under skollov under läsåret, så kallade läsårslov, eller utanför läsåret på sommarlovet. Lovskola organiseras därmed utanför timplanen och ordinarie undervisningstid. Undervisningen i lovskolan är inte obligatorisk för eleverna. Det är frivilligt för elever att acceptera erbjudande om lovskola, men har eleven tackat ja så har eleven närvaroplikt. Rektor beslutar om en elev ska erbjudas lovskola.

Alla lärare som undervisar i skolan ska vara behöriga och ha lärarlegitimation. Skolverkets tolkning av lagstiftningen är att samma krav gäller på lärare som undervisar i lovskolan. Det innebär att huvudmän ibland får göra undantag från regeln att de lärare som de anställer ska ha legitimation och rätt behörighet, men bara under en begränsad tid. Lovskolan kan ses som undervisning under en begränsad tid, varför lärare som inte är behöriga och legitimerade kan få undervisa i lovskolan.

3.1 Obligatorisk lovskola

Bestämmelser om lovskola finns i kapitel 10 samt 23 a och b § skollagen. En huvudman för grundskolan är skyldig att erbjuda så kallad obligatorisk anordnad lovskola till elever i årskurs 8 och 9. En huvudman måste erbjuda totalt minst 75 timmar per läsår i årskurs 9, fördelat enligt minst 50 timmar på sommarlovet och minst 25 timmar under läsårsloven. Vidare är huvudmannen skyldig att erbjuda elever i årskurs 8 totalt minst 50 timmar obligatorisk lovskola per läsår. Utöver den obligatoriska lovskolan kan en huvudman erbjuda frivillig avräkningsbar lovskola.

Enligt Skolverket är obligatorisk anordnad lovskola;

- lovskola som huvudmannen anordnar i juni för elever som efter årskurs 8 i grundskolan riskerar att i årskurs 9 inte bli behörig till ett nationellt yrkesprogram i gymnasieskolan,
- lovskola som huvudmannen anordnar på lov under läsåret för elever i årskurs 9 i grundskolan som riskerar att inte bli behöriga till ett nationellt yrkesprogram i gymnasieskolan,
- lovskola som huvudmannen anordnar i juni för elever som efter årskurs 9 i grundskolan inte blivit behöriga till ett nationellt yrkesprogram i gymnasieskolan.

3.2 Frivilligt anordnad avräkningsbar lovskola

Enligt Skolverket är frivilligt anordnad avräkningsbar lovskola sådan lovskola som huvudmannen frivilligt anordnar under läsåret, och som får räknas av från den tid som huvudmannen måste erbjuda obligatorisk lovskola i juni för;

- elever som efter årskurs 8 i grundskolan riskerar att inte bli behöriga till ett nationellt yrkesprogram i gymnasieskolan,
- elever som efter årskurs 9 i grundskolan inte blivit behöriga till ett nationellt yrkesprogram i gymnasieskolan.

3.3 Annan frivilligt anordnad lovskola

Enligt Skolverket är annan frivilligt anordnad lovskola något som en huvudman kan anordna för elever med låg måluppfyllelse, och som inte har rätt till lovskola enligt skollagen. Frivilligt anordnad lovskola omfattas inte av skollagens definition av lovskola. Annan frivillig lovskola kan erbjudas till elever i årskurs 1-9 som befaras att de inte kommer att nå betygsriterier motsvarande E i årskurs eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska nås i årskurs.

3.4 Statsbidrag för lovskola

För frivilligt anordnad lovskola kan huvudmän ansöka om statsbidrag via Skolverket. Statsbidraget för lovskola ska gå till undervisning under skollov för elever i årskurs 1-9 som inte har uppfyllt betygsriterier motsvarande E eller riskerar att inte uppnå kriterierna för bedömning av kunskaper som minst ska nås. Bidraget kan användas till kostnader i samband med lovskola på jullov, sportlov, påsklov, sommarlov och läslov.

För elever i årskurs 8 och 9 kan statsbidraget endast sökas för lovskola som anordnas utöver den obligatoriska lovskolan. Det innebär att lovskola som erbjuds utöver de 50 obligatoriska timmarna av lovskola för elever i årskurs 8 och de 75 obligatoriska timmarna för elever i årskurs 9 är statsbidragsberättigade. Skolverket kan besluta om att huvudmän får ett lägre belopp än vad de begärt för att anordna lovskola om inte anslaget räcker.

2.5 Lovskola i Täbys kommunala grundskolor

Nuvarande organisation av lovskola i Täbys kommunala grundskolor

I Täby kommun organiseras såväl den obligatoriska lovskolan som den frivilligt anordnade lovskolan på respektive kommunal skolenhet. Det är rektor som beslutar om elever med låg måluppfyllelse vid en skolenhet ska erbjudas frivilligt anordnad lovskola eller inte. Rektor beslutar även vilka årskurser och vilka ämnen den frivilligt anordnade lovskolan som erbjuds ska omfatta samt under vilka skollov som lovskola ska erbjudas. Utöver den frivilligt anordnade lovskolan vid skolenheterna erbjuds centralt anordnad simskola för elever som inte uppnått betygskriterierna motsvarande E eller kriterier för bedömning av kunskaper i momentet simning i ämnet idrott och hälsa. Lovsimskolan är en form av frivilligt anordnad lovskola som erbjuds elever i alla årskurser oavsett vilken skolenhet de tillhör.

Underlag avseende lovskola för Täbys kommunala grundskolor från de senaste läsåren visar att det framförallt är i högstadiet som elever erbjuds frivilligt anordnad lovskola. Det finns några enstaka exempel där frivilligt anordnad lovskola har erbjudits elever i låg- och mellanstadiet. I den centralt anordnade lovsimskolan deltar emellertid elever från alla årskurser. Bortsett från lovsimskolan, i vilken majoriteten av skolenheterna hade elever som deltog, var det under år 2024 endast fyra av de kommunala skolenheterna som erbjöd elever med låg måluppfyllelse frivilligt anordnad lovskola.

Erfarenheter av lovskola i Täbys kommunala grundskolor

Täbys kommunala grundskolor anser att lovskola kan vara ett positivt komplement till den ordinarie undervisningen i de högre årskurserna. Det finns dock utmaningar med både den obligatoriska lovskolan och den frivilligt anordnade lovskolan, varav en av utmaningarna är att elever och vårdnadshavare i många fall tackar nej till erbjudandet om lovskola. En annan utmaning som lyfts fram av de kommunala grundskolorna är att det är svårt att bemanna lovskolan och då särskilt att få behöriga och legitimerade lärare att undervisa på lovskolan.

Flera av Täbys kommunala grundskolor anser inte att lovskola är gynnsamt för elever med låg måluppfyllelse i de lägre årskurserna, då dessa elever ofta har stora inlärningssvårigheter och behöver andra stödåtgärder som extra anpassningar och särskilt stöd eller annat riktat specialpedagogiskt stöd inom ramen för den ordinarie undervisningstiden. Elever med stora inlärningssvårigheter anses dessutom behöva skolloven för återhämtning. De kommunala grundskolorna lyfter även att elever med hög frånvaro inte skulle gynnas av lovskola och ser även utmaningar i att kunna motivera dessa elever till att delta i lovskolan. I dialog med de kommunala grundskolorna framkommer att relationen till läraren är mycket viktig för de yngre elevernas lärande och kunskapsutveckling, varför lovskola inte ses som ett bra alternativ för elever i lågstadiet eftersom det sällan är ordinarie lärare som undervisar på lovskolan.

Enstaka kommunala grundskolor lyfter att elever i mellanstadiet som har låg måluppfyllelse på grund av de missat moment i undervisningen eller har kunskapsluckor till följd av exempelvis kortare tids frånvaro skulle gynnas av lovskola.

En av Täbys kommunala grundskolor lyfter att för önskad effekt av lovskolan ska uppnås är organisation och utformning av lovskolan avgörande. Det behöver vara behöriga lärare som undervisar, finnas möjlighet till små undervisningsgrupper och att lovskolan är väl avvägd i sin omfattning.

Exempel på frivilligt anordnad lovskola i årskurs 1-3

Majoriteten av Täbys kommunala grundskolor anser att för elever med låg måluppfyllelse i de lägre årskurserna ger kontinuerliga stödinsatser inom ramen för ordinarie undervisningstid störst effekt. Det finns emellertid en kommunal grundskola som gjort bedömningen att lovskola skulle vara gynnsamt för somliga elever med låg måluppfyllelse i lågstadiet. Ytterbyskolan erbjöd för första gången elever i lågstadiet lovskola under läslovet 2024. Elever med låg måluppfyllelse som lärarna bedömde skulle gynnas av intensivträning i vissa moment i svenska och matematik erbjöds lovskolan. Under två lovdagar deltog eleverna och undervisningen bedrevs av specialpedagogisk personal.

4. Tidigare studier och uppföljningar

Det finns inte så mycket tidigare studier och uppföljningar på nationell nivå avseende lovskola. En uppföljning är den kartläggning av huvudmäns arbete med lovskola och tillhörande prövning som Skolinspektionen genomförde 2020¹, vilket är en uppföljning av grund- och gymnasieskolors genomförande av lovskola under covid-pandemin. Rapporten omfattar såväl den obligatoriska som den frivilligt anordnade lovskolan. En annan uppföljning av lovskola är Skolverkets uppföljning som genomfördes på uppdrag av regeringen under läsåret 2022/2023². Skolverkets uppföljning hade fokus på lovskola som erbjudits i årskurs 7-9, men studerade i viss mån även lovskola för de lägre årskurserna. Resultatet i Skolverkets uppföljning bygger på enkätundersökning och intervjuer med rektorer och lärare. Utöver dessa uppföljningar behandlas lovskola i den statliga utredningen *Kampen om tiden - mer tid till lärande (SOU 2021:30)*, vilken bland annat ligger till grund för beslutet om införandet av statsbidrag för frivilligt anordnad lovskola i samtliga årskurser. Dessutom så lyfts lovskola fram i den statliga utredningen *Förstärkningsundervisning i skolan - en försöksverksamhet för fler behöriga elever (SOU 2024:94)*, vilket är ett betänkande av den statliga utredningen om mer obligatorisk undervisningstid för elever som behöver det. I detta avsnitt sammanställs i stora drag vad som framkommer avseende lovskola i dessa studier och uppföljningar.

¹ Kartläggning av ett antal huvudmäns arbete med lovskola och tillhörande prövning SI 2020:4915

² Lovskola i grundskolan- En uppföljning av läsåret 2022/2023 Rapport 2023:16

4.1 Undervisningstid

Det finns begränsat med studier och forskning om hur mer undervisningstid påverkar elevers lärande och kunskapsutveckling. I den statliga utredningen *Kampen om tiden* fastslås att det är skolans förmåga att möta varje enskild elevs behov i undervisningen och att kompensera för olikheter i elevernas förutsättningar som är avgörande för hur elever lyckas, liksom kvaliteten i mötet mellan elev och lärare. I utredning beskrivs lärande som ett komplext fenomen där tiden är en aspekt bland flera som har betydelse. I den statliga utredningen *Förstärkningsundervisning i skolan* framgår att det finns ett grundläggande samband mellan den mängd undervisningstid eleverna får och hur mycket de lär sig. Samtidigt framgår att forskning och utvärdering visar att enbart mer undervisningstid sällan har några större positiva effekter, då få av de elever som inte har lärt sig i den inom ramen för den ordinarie undervisningstiden lyckas lära sig genom att få mer undervisning inom samma betingelser.

4.1 Tidigare studier och uppföljningar av lovskola

Lovskolans måluppfyllelse

I Skolverkets uppföljning uppger rektorer att lovskolan bidragit till att eleverna förbättrat sina kunskaper och i viss mån nått godkänt betyg. Lovskolan på sommarlovet har resulterat i att elever blivit behöriga till gymnasiet. Skolverket lyfter dock att detta behöver ses i relation till en tidigare rapport från Skolverket som visar att elever som genom prövning efter årskurs 9 får ett godkänt betyg har sämre förutsättningar att klara gymnasieexamen från gymnasieskolan än andra elever. Bland elever som genomgår prövning återfinns elever som kompletterat sina betyg på lovskola. Enligt den statliga utredningen *Kampen om tiden* saknas det kunskaper om lovskolans betydelse för elevers möjlighet att nå sina långsiktiga mål.

Lovskola passar inte alla elever med låg måluppfyllelse

Det konstateras i Skolverkets uppföljning att lovskola inte passar alla elever. Det är framförallt elever med mindre kunskapsluckor eller som kommit efter i enskilda moment till följd av exempelvis kortare frånvaro som gynnas av lovskola. Elever som har inlärningssvårigheter eller hög frånvaro bedöms inte gynnas av lovskola. Dessutom bedöms det vara bättre för vissa elever att de vilar upp sig på skolloven än att de deltar i lovskola. Enligt den statliga utredningen *Förstärkningsundervisning i skolan* så är elever som är långt ifrån att nå kunskapsmålen sällan hjälpta av lovskola. I den enkätundersökning som genomförts inom ramen för den statliga utredningen framkommer att det inte nödvändigtvis är mer undervisningstid eleverna behöver utan innehållet i och genomförandet av ordinarie undervisning bedöms som viktigare för elevernas måluppfyllelse.

Fördelar med att förlägga lovskolan till skolenheten eleverna tillhör

Skolverkets uppföljning visar att det finns flera fördelar med att organisera lovskolan vid skolenheten eleverna tillhör, då det gynnar både lovskolans undervisning och elevernas kunskapsutveckling. En god och redan etablerad relation mellan elev och lärare är dels en fördel i arbetet med att kunna motivera elever att delta i lovskolan, samtidigt som det är en fördel i att på bästa sätt kunna möta eleverna i lovskolans

undervisning. Även överlämning av information om den enskilda eleven till lovskolan fungerar generellt bättre då den organiseras vid skolenheten eleverna tillhör. I Skolinspektionens kartläggning lyfts fördelar med att anordna lovskolan i egen regi och förlägga den till elevernas ordinarie skolenhet då det anses vara bättre att eleverna undervisas av ordinarie lärare, eller annan lärare på skolan som de redan har en etablerad relation till. Att eleverna undervisas av ordinarie lärare i ämnena på lovskolan beskrivs i Skolinspektionens kartläggning som en framgångsfaktor. Att anordna lovskolan vid skolenheten eleverna tillhör lyfts även som positivt för informationsöverföring gällande elevernas behov och kunskaper till undervisande lärare på lovskolan.

Gynnsamt att förlägga lovskola till läsårsloven

Enligt Skolverkets uppföljning bedöms det vara mer effektivt att genomföra lovskola under läsårsloven än på sommarlovet, då det ger eleverna möjlighet att komma ikapp och på ett bättre sätt följa den ordinarie undervisningen. Dessutom upplever rektorer och lärare att eleverna varit mer motiverade till lovskola under läsårsloven än på sommarlovet. Även i Skolinspektionens kartläggning framgår det att det är gynnsamt att sprida ut lovskolan till läsårsloven och inte enbart anordna lovskola på sommarlovet. I den statliga utredningen *Kampen om tiden* lyfts att det i diskussioner med statliga skolmyndigheter och forskare framkommit att lovskola under läsåret är fördelaktigt, då det blir ett sätt att fördela hjälpen så att eleverna får den när de har nytta av den i sitt övriga lärande. Lovskola under läsårsloven har en stark koppling till pågående ordinarie undervisning, vilket främjar elevernas kunskapsinhämtning i större utsträckning än lovskola på sommarlovet där betyg är i fokus.

Vilka ämnen som erbjuds på lovskolan och till vilka elever

Den statliga utredningen *Kampen om tiden* visar att det är undervisning i ämnena matematik, engelska, svenska och svenska som andraspråk som ofta erbjuds på lovskolor och då framförallt undervisning i matematik. Samtidigt betonar utredningen att skolor bör erbjuda fler ämnen utifrån att lovskola syftar till att ge eleverna möjlighet att nå behörighet till gymnasieskolan. I den statliga utredningen *Förstärkningsundervisning i skolan* framgår att vissa skolor erbjuder samtliga elever med låg måluppfyllelse lovskola medan andra skolor riktar lovskolan endast till de elever som inte når betygskriterierna för betyget E i matematik, engelska, svenska och svenska som andraspråk. Det finns även skolor där lärare eller arbetslag efter en kvalitativ genomgång av sina klasser bestämmer vilka elever med låg måluppfyllelse som ska erbjudas lovskola.

Utmaningar med att bemanna lovskolan

Enligt Skolverkets uppföljning är en utmaning med lovskolan att kunna bemanna lovskolan med behöriga lärare men även att kunna få övrig skolpersonal att arbeta på lovskolan. Även i Skolinspektionens kartläggning lyfts utmaningar med att bemanna lovskolan med rätt kompetens. Att få kvalificerade och behöriga lärare att undervisa på sommarlovet kan vara en utmaning för huvudmännen. Ett sätt att tillse att personal med rätt kompetens undervisar på lovskolan kan vara genom att exempelvis samordna lovskolan till en eller ett fåtal skolenheter för att så många elever som möjligt ges tillgång till den personal som finns, vilket ökar kvaliteten i undervisningen. Nackdelen kan i vissa fall vara att eleverna behöver ta sig till en ny skola och att resvägen blir

längre, vilket kan få till följd att eleverna väljer att inte delta i lovskolan. Det konstateras även i den statliga utredningen *Kampen om tiden* att det finns utmaningar kopplat till lovskolans bemanning och att det finns farhågor kring lovskolors kvalitet och nytta i relation till dess bemanning.

Elevers motivation till att delta i lovskolan

Enligt Skolverkets uppföljning är en stor utmaning med lovskolan att kunna motivera eleverna att delta. Eftersom lovskolan inte är obligatorisk så behöver eleverna vara motiverade till att delta för att lovskolan ska kunna fylla sitt syfte. Detta framkommer även i Skolinspektionens kartläggning som visar att det finns utmaningar med att få eleverna att tacka ja till erbjudandet om lovskola. I den statliga utredningen *Kampen om tiden* framgår att elevers förutsättningar har stor betydelse för deras vilja att delta i lovskolan. Om eleverna är nära behörighet till gymnasieskolan är sannolikheten att de tackar ja större. Det kan vara elever som av olika anledningar har varit borta från skolan en kortare period och därmed har mindre kunskapsluckor att fylla. I den enkätundersökning som genomfördes som en del av den statliga utredningen *Förstärkningsundervisning i skolan* bekräftas bilden av att lovskola erbjuds långt fler elever än vad som faktiskt deltar. Den vanligaste orsaken till att elever inte deltar på lovskolan är att de inte vill, följt av att det krockar med andra planerade aktiviteter under skollovet.

Generella framgångsfaktorer för lovskola

I Skolverkets uppföljning lyfts framgångsfaktorer för lovskolan såsom bra planering av lovskolan, mindre undervisningsgrupper, behöriga och engagerade lärare samt att eleverna är välinformerade och motiverade. I den statliga utredningen *Förstärkningsundervisning i skolan* konstateras vid verksamhetsbesök att det finns exempel på välfungerande frivilligt anordnad lovskola i landet. Det är lovskola som kännetecknas av att den är omfattande i tid, har fokus på tidiga stödinsatser för yngre elever, ser till hela sammanhanget runt eleven och att undervisningen fokuserar på färdighetsträning i läsning och skrivning.

Lovskola är resurskrävande

Enligt Skolverkets uppföljning anser rektorer att det blivit dyrt att anordna lovskola med hög kvalitet. Lovskolan anses vara en kostnadsineffektiv insats utifrån att det tar mycket tid och lärarresurser i anspråk oavsett om eleverna deltar på lovskolans alla lektioner eller inte. Resultaten av lovskolan uppges dessutom vara svåra att mäta. Resurser som förläggs till skolloven skulle istället kunna användas inom ordinarie undervisning. Dessutom är det vanligt att lärare som undervisar på lovskolan går miste om kompetensutveckling och utvecklingsarbete som äger rum under skolloven.

5. Ekonomisk aspekt

Att anordna frivillig lovskola i Täbys kommunala grundskolor i alla årskurser för elever med låg måluppfyllelse skulle innebära en ökad merkostnad i form av framförallt högre

personalkostnader, då det medför övertidsersättning alternativt ytterligare rekrytering av personal. För att anordna frivillig lovskola i alla årskurser kan statsbidraget för frivilligt anordnad lovskola sökas via Skolverket. Om de kommunala grundskolorna skulle erbjuda lovskola i alla årskurser till elever med låg måluppfyllelse skulle de ökade merkostnaderna inte täckas av statsbidraget och verksamheten skulle således vara underfinansierad.

För att beräkna merkostnaden har ett underlag tagits fram över antal elever i årskurs 1-9 som höstterminen 2024 inte nådde betygskriterier motsvarande E eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska nås i något av ämnena matematik, engelska, svenska och svenska som andraspråk och/eller flera andra ämnen. En dialog har även förts med ett antal kommunala grundskolor kring hur stor andel av eleverna med låg måluppfyllelse som anses skulle gynnas av lovskola. Vid beräkning av merkostnaden har antagits att det är ordinarie behörig personal som undervisar på lovskolan och att frivillig lovskola skulle anordnas under 15 lovdagar totalt per år. Merkostnaden är kostnaden utöver den del som finansieras av statsbidraget, varför en högre kostnad skulle kunna bli aktuellt vid uteblivet statsbidrag. Nedan presenteras merkostnaden utifrån två olika förslag på organisation av lovskolan.

Merkostnad om lovskola anordnas på respektive skolenhet i alla årskurser för elever med låg måluppfyllelse

Om elever med låg måluppfyllelse som antas gynnas av lovskola skulle erbjudas lovskola på respektive skolenhet under totalt 15 dagar per år skulle merkostnaden för huvudmannen bli ungefär 2,1 miljoner kronor.

6. Sammanfattning

Möjligheten för Täbys kommunala grundskolor att anordna frivillig lovskola i alla årskurser för elever med låg måluppfyllelse finns redan idag. Det är rektor som beslutar om frivillig lovskola ska anordnas eller inte på skolenheten. I dagsläget är det framförallt i högstadiet som frivilligt anordnad lovskola erbjuds i Täbys kommunala grundskolor. Att frivillig lovskola inte anordnas i de lägre årskurserna för elever med låg måluppfyllelse i någon större utsträckning är framförallt att resurser används till andra stödåtgärder inom ramen för ordinarie undervisningstiden, då det anses ha större effekt för elevernas måluppfyllelse än lovskola. Det finns enstaka kommunala grundskolor som erbjuder lovskola till elever i låg- och mellanstadiet. Utöver lovskolan som anordnas vid skolenheterna erbjuds elever i Täbys kommunala grundskolor centralt anordnad lovsimskola på sommarlovet. År 2024 var det endast fyra av Täbys kommunala grundskolor som anordnade frivillig lovskola. Uppdraget som presenteras i denna rapport var att utreda lovskola på kommunala grundskolor i alla årskurser för elever med låg måluppfyllelse i Täby kommun. Nedan sammanfattas utredningens innehåll utifrån följande aspekter; pedagogiska, organisatoriska och ekonomiska.

Pedagogiska aspekter

En fördel med lovskola är att den kan ge eleverna möjlighet till intensivträning vilket i förlängningen antas bidra till en högre måluppfyllelse. Lovskolan kan även ge elever

möjlighet att ta igen missade moment eller fylla kunskapsluckor på grund av exempelvis en kortare tids frånvaro. Högst motivation att delta i lovskola har de elever som är nära att nå behörighet till gymnasieskolan.

Det finns flera nackdelar med att genomföra en generell lösning med lovskola i alla årskurser för elever med låg måluppfyllelse. Det bedöms överlag vara svårt att motivera eleverna att gå i skolan under skolloven. För elever med inlärningssvårigheter eller hög frånvaro anses inte lovskola vara gynnsamt. Elever med inlärningssvårigheter har stöd inom ramen för ordinarie undervisning och behöver skolloven till återhämtning. En annan utmaning är att det är svårt att bemanna lovskolan med behöriga och legitimerade lärare. För att lovskolan ska ge önskad effekt är det fördelaktigt att eleverna undervisas av lärare de har en etablerad relation till sedan tidigare, något som är särskilt viktigt för de yngre barnen. Om eleverna inte har ordinarie lärare som undervisar på lovskolan krävs dessutom att undervisande lärare på lovskolan har god information om var eleverna befinner sig i sitt lärande och kunskapsutveckling för att lovskolan ska ge önskad effekt.

Organisatoriska aspekter

Det är mest fördelaktigt att organisera lovskola vid den skolenhet eleverna tillhör för att uppnå önskad effekt av lovskolan, vilket är särskilt viktigt för de yngre eleverna. Även om det är mest fördelaktigt att organisera lovskolan vid skolenheten eleverna tillhör så skulle det i högstadiet kunna vara aktuellt att samordna lovskolan mellan flera skolenheter och förlägga den till en skolenhet i syfte att lösa utmaningen med bemanning.

Ekonomiska aspekter

En generell lösning att erbjuda lovskola i de kommunala grundskolorna i Täby i alla årskurser för elever med låg måluppfyllelse skulle innebära en merkostnad för skolenheterna som inte täcks av det sökbara statsbidraget för frivilligt anordnad lovskola, och verksamheten skulle således vara underfinansierad. Detta innebär att huvudmannen skulle behöva tillföra ekonomiska medel för merkostnaden. Även om de ekonomiska förutsättningarna skulle finnas så kvarstår utmaningen med att bemanna lovskolan samt att en generell lösning skulle kräva tid och resurser av skolledare till att anordna lovskolan för att uppnå önskad effekt.

7. Källförteckning

Förordning (2014:47) om statsbidrag för undervisning under skollov, Sveriges riksdag

Förstärkningsundervisning i skolan- en försöksverksamhet för fler behöriga elever (SOU 2024:94)

Kartläggning av ett antal huvudmäns arbete med lovskola och tillhörande prövning. Med fokus på huvudmännens arbete för att ge eleverna ett attraktivt erbjudande och en undervisning av hög kvalitet. Skolinspektionen, 2020.

Lovskola i grundskolan- En uppföljning av läsåret 2022/2023 (Rapport 2023:16), Skolverket, 2023.

Skolverket (www.skolverket.se)

Utredningen Kampen om tiden- mer tid till lärande (SOU 2021:30)